

העלון מוקדש לעילוי נשמת
מרן ראש הישיבה הגאון הגדול
רבנו מאיר מאזוז זצוק"ל

הזקו ויאמין לבבכם

שיעורו השבועי של מו"ר ועט"ר הגאון הגדול הרב צמח מאזוז שליט"א

ההילולא
הגדולה בעולם
גליון מזרחי!

השיעור משודר מידי שבוע בערוץ "קול ברמה" ביום ראשון בשעה 20:00 נמסר ביום ראשון כ"ט טבת תשפ"ו

"ולמען תספר באזני בנך"

האם היה בית אחד במצרים שבו לא היתה דם, וכיצד שילם הקב"ה לפרעה שכר על שגידל בביתו את משה רבנו? מדוע נענשו המצרים על שעבוד בני ישראל הרי כך נגזר בברית בין הבתרים, והאם יש לנו בימינו את כל 'סימני הגאולה' שקבעו חז"ל? מדוע משה רבנו מקשיח עמדות דוקא כשפרעה מתגמש, ועד היכן צריך למסור נפש על חינוך הילדים? וגם: מה אמר מרן רה"י זצ"ל, לאב שאיבד את בתו באסון ב'שמחת תורה' | אֲשֶׁר עָיִן בְּעֵיִן נִרְאָה אֶתָּה ה'

כִּי אֲנִי הַכְּבֹדִתִּי אֶת לְבֹ

¹ אנחנו קוראים בפרשת השבוע, "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה, בֹּא אֵל פְּרַעְיָה, כִּי אֲנִי הַכְּבֹדִתִּי אֶת לְבֹ וְאֶת לֵב עֶבְדִּי, לְמַעַן שְׁתִּי אֶתֵּן אֵלָה בְּקִרְבּוֹ. וְלִמְעַן תִּסְפֹּר בְּאָזְנֵי בְנֵךְ וְבִן בְּנֵךְ אֶת אֲשֶׁר הִתְעַלְלָתִי בְּמִצְרַיִם, וְאֶת אֶתֵּן אֲשֶׁר שְׁמַתִּי בָם, וַיִּדְעֻתָּם כִּי אֲנִי ה'." (שמות י"א, ב').

בפרשה הקודמת קראנו שמשה רבנו היכה כבר את רוב המכות על פרעה ומצרים - דם, צפרדע, כינים, ערוב, דבר, שחין, ברד. והאחרונה, מכת ברד - היתה המכה הגדולה מכולם. וכפי שהפסוק אומר לפני מכת ברד (ט"ז), "כִּי בִפְעֻם הַזֹּאת אֲנִי שֹׁלֵחַ אֶת קֵל מִגִּפְתִּי אֵל לִפְנֵי, וּבְעֶבְדִּי וּבְעַמִּי, בְּעִבּוֹר יַדְעֵה כִּי אֲנִי קְמוּנִי בְּכָל הָאָרֶץ". ורש"י במקום אומר שמכת ברד - שקולה כנגד כל המכות (עיין בעיקר שפ"ח ובחומש בית נאמן).

כשמצרים רעדה מפצות

במכת ברד היו קולות רבים וחזקים (יותר מהפצות והטילים ששמענו במלחמה האחרונה) מצרים היתה ממש רועדת, וכמו שכתוב "הנני ממטיר כעת מחר ברד כבד מאד" (י"ח). רבותינו אומרים (ברכות דף נ"ט ע"א), "לא נבראו רעמים אלא לפשט עקמומית שבלב" - הקב"ה ברא את קולות הרעמים כדי ליישר עקמומיות שבלב. כאן במכת ברד, אחרי שהם רואים את כל הנזקים שעשו הברד והמטר והקולות, "וַיֵּךְ הַבָּרָד בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם אֶת כָּל אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה, מֵאֲדָם וְעַד בְּהֵמָה, וְאֵת כָּל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה הִכָּה הַבָּרָד, וְאֵת כָּל עֵץ הַשָּׂדֶה שִׁיבַר" (פסוק כ"ה). פרעה היה צריך להתיישר.

בשאר המכות - המכה היתה על דבר מסויים. דם היה במים, כינים היו בחולות, שחין היה בבני אדם, דָּבָר היה בבהמות. אבל כאן במכת ברד כתוב "אני שולח את כל מגפתי אל לבך" - הם קיבלו מכה בהכל מכל כל.

כשפרעה חשב להכנע

1. נאמר כמה מלים דברי חיזוק, לעילוי נפש רוח ונשמה של מר אחי מרן ראש הישיבה זצ"ל, זכותו תעמוד לנו ולכם ולכל ישראל.
2. מה זה "ולא תוסיפון לעמוד? וכי הם היו עומדים? אלא 'לעמוד' פירושו 'להתעכב', לא תוסיפון להתעכב.

מוקדש לרפואתו השלימה של מו"ר ועט"ר הגאון הגדול
הרב רחמים אליהו שלום חיים מאזוז בן כמסאנה בתוך שאר חולי ישראל

משך חכמה שמות ז', כ"ג) כתוב שבארמון של פרעה לא היתה מכת דם. בביתו של פרעה היה מים. למה? מה השתנה? למה פרעה מגיע לו מים? אומרים רבותינו, 'הקב"ה לא מקפח שכר כל בריה' - גם רשע שעשה דבר טוב מגיע לו לקבל שכר³, וכיון שמגיע לפרעה שכר על זה שהוא גידל בתוך הבית שלו את משה רבנו, ולכן לא היה דם בבית שלו.

הרשע אדיש ולא מבין את המסר

והנה פרעה יוצא ורואה את כל מצרים מלאה דם, דם ועוד דם, אבל זה לא מפריע לו, לכן הפסוק אומר "ויפן פרעה ויבוא אל ביתו", שהרי לכאורה זה מיותר, מדוע התורה מספרת לנו שפרעה הלך לבית שלו, הלך לארמון המלוכה שלו? אלא כוונת הפסוק לומר - לפי המדרש האמור - שכיון שבבית שלו לא היה דם, אזי יכל פרעה לשתות כמה בקבוקים של מים בלי בעיות. ולכן הפסוק ממשיך ואומר "ולא שת לבו גם לזאת". במקום להתעורר בתשובה פרעה אומר: מה אכפת לי מכל מצרים? כל המצרים שותים דם? שישתו! היהודים מוכרים להם מים ביוקר? שיקנו! לא היה אכפת לו, העיקר שבארמון שלו עדיין יש מים. הקב"ה אמר לו: שילמתי לך טובה בגלל שאתה גידלת את משה רבנו בעודו תינוק עד שנעשה איש, ואתה במקום לחזור בתשובה ככה אתה עושה? מה עשה לו הקב"ה? המכה השנייה של הצפרדעים התחילה דוקא מפרעה - **וַיִּבְכְּ וַיִּבְעַם וַיִּבְכְּ** עַבְדֵי יְעֹלֵי הַצִּפְרָדִּים. אתה תקבל הראשון את המכה הזאת של הצפרדעים, ואחר כך עמך. "הוא התחיל בעצה תחלה וממנו התחילה הפורענות" (רש"י ז, כ"ח), אתה נשאר אדיש? לא אכפת לך מהאוכלוסיה שלך? מהמצריים כמוך? במכת צפרדע אתה תהיה הראשון.

כי אין שכחה

מכאן יש ללמוד מוסר גדול. בן כמה היה משה רבנו כאשר יצא לראות את מה קורה עם בני ישראל - **וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אֶחָיו** (ב' י"א), כפי מה שנראה הוא היה בגיל שמונה עשרה, עשרים (עיין מדרש רבה פרשה א' סימן כ"ז). ואח"כ כאשר הרג את המצרי, פרעה רצה להרוג אותו ומשה ברח - **וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פְרַעְה** (ב' ט"ו). רק בגיל שמונים חזר משה רבנו למצרים (ז'). נמצא ש-**שישים שנה עברו מאז - ועדיין הקב"ה זכר לפרעה את הגמילות חסד שהוא גידל את משה רבנו בביתו כעשרים שנה, ולכן נתן לו שכר שלא היתה מכת דם בבית שלו**! אבל כאמור, כאשר פרעה התעלם מהמסר והמשיך לחטוא "ויפן פרעה ויבוא אל ביתו" - לא התייחס לעם שלו, ולא הבין שה' רוצה לעורר אותו. מה עשה לו הקב"ה? נתן לו עונש שמכת הצפרדעים התחילה בו.

כן ירבה וכן יפרוץ...

וכך גם בשאר המכות הקב"ה שיחק בפרעה ובמצרים. פתאום "ותעל הצפרדע", כולם ראו צפרדע אחת שעולה מהאור. מה עשו החרטומים וכל המצרים? לקחו מקלות והתחילו להרביץ לצפרדע. הם חשבו שהם יוכלו להתגבר על צפרדע אחת, הם אמרו: נהרוג אותה וניפטר מהמכה השנייה שמשה רבנו מנבא לנו. והנה הם מכים אותה והיא מוציאה מאות ואלפים צפרדעים! הם חושבים להכות כדי להרוג את הצפרדע הזאת, והיא יולדת באותו רגע מאות ואלפי צפרדעים.

גם פה רואים "אשר התעללתי - שיחקתי" - במצרים. רואים איך שהקב"ה משחק בהם. התורה אומרת שהמטרה של המכות האלו "ולמען תספר באוזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים" - **הקב"ה רוצה להשריש ולהכניס לנו את האמונה, לדעת "וידעתם כי אני ה'".** לדעת את זה, לראות שהקב"ה משנה את הטבע של העולם. עוד מכה ועוד מכה, **כדי שנדע שהקב"ה**

יש הרבה ביאורים בזה. אחד מהפירושים אומר כך, הקב"ה יודע לבבות בני אדם, והקב"ה הרגיש שמשה רבנו קצת מהסס וחושש, ולכן אמר לו כאן 'בא אל פרעה, כי אני הכבדתי את לבו', כדי לחזק אותו שלא יתעייף ולא ירתע.

משה רבנו רואה עכשיו אחרי מכת ברד, וכך גם היה בכל המכות הקודמות, הוא הולך לפרעה ומזהיר אותו בשם ה', ואח"כ עוד פעם פרעה חוזר ומבטיח והמכה מסתיימת, ואז שוב פעם מסרב, ואז חוזר משה להתרות על המכה הבאה... ועוד פעם פרעה לא נותן לעם ישראל לצאת. אז כביכול אומר משה, לשם מה אני אלך שוב ושוב?

לכן הקב"ה אומר לו, אני רוצה לומר לך שלא תתייאש - אפילו שאתה רואה שפרעה לא נכנע, 'כי אני הכבדתי את לבו', אמנם תדע שאחרי שהוא ראה וקיבל את כל שבע המכות הגדולות האלה - **הוא כבר נכנע**, אבל "אני הכבדתי את לבו", אני שמתי לו בלב שלו שימשיך להתעקש ושוב יגיד שהוא לא רוצה לשלח את עם ישראל. ולכן אני אומר לך שתלך ואל תבהל מזה שפרעה מסרב לשחרר את עם ישראל.

פי הזידו עליהם

מדוע ה' הכביד את לבו של פרעה? משתי סיבות. הסיבה הראשונה היא, כמו שממשיך הפסוק - **לְמַעַן שִׁתִּי אֶתְנִי אֵלָה בְּקִרְבּוֹ**, כדי לתת לו את המכות האלה, מגיע לו לקבל עוד כמה מכות.

שהרי לכאורה יש פה שאלה, למה פרעה ועבדיו קיבלו את עשרת המכות, הלא בזה שהם שיעבדו את ישראל במצרים הם קיימו את מצות ה', כפי שכתוב בתורה שה' אמר לאברהם בברית בין הבתרים: **"יָדַעְתָּ כִּי גֵר יִהְיֶה זֶרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם, וַעֲבָדוּם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה"** (בראשית ט"ו י"ג), אם הם קיימו מצות ה' - הם שלוחים של הקב"ה, ומדוע מגיע להם עונש?

שתי סיבות למכות

אלא התשובה היא כזאת: אנחנו אומרים בתפלת שחרית, ב'ויברך דוד' - **וַיִּתֵּן אֹתָם וּמִפְתִּים בְּפִרְעוֹ וּבְכָל עַבְדָּיו וּבְכָל עַם אֶרֶץ, כִּי יִדְעֶתָ כִּי הַזִּידוֹן עָלֵיהֶם** (נחמיה ט' י'). המצרים **הַזִּידוֹן עָלֵיהֶם** - הם לא עשו את זה רק בגלל שכר הקב"ה רצה שעם ישראל יעבדו במצרים, אלא הם **הַזִּידוֹן**, הם הוסיפו ועשו שיעבוד יותר חזק ויותר קשה לעם ישראל, עשו את זה מרוע לבם! ולכן מגיע להם לקבל את המכות האלה, וגם אחרי שהוא קיבל שבע מכות בפרשה הקודמת, מגיע לו עוד שלוש מכות בפרשה שלנו, 'פיניש', שלוש מכות אחרונות, ו'**אֲחֵרֵי כֵן יִשְׁלַח אֶתְכֶם מִזֶּה**' (י"א א').

למען תספר באוזני בנך

והסיבה השנייה שה' הביא מכות על מצרים היא בשבילנו. וכפי שהקב"ה אומר בפסוק הבא אחריו: **"וּלְמַעַן תִּסְפֹּר בְּאָזְנֵי בְנֶךָ וּבֶן בְּנֶךָ אֶת אֲשֶׁר הִתְעַלְלֵתִי בְּמִצְרַיִם"** (י' ב'). מה זה התעללתי? רש"י מביא: התעללתי - שיחקתי. 'שיחקתי' - עשיתי מהם צחוק, שיחקתי בהם. כמו שראינו למשל במכת דם, שני אנשים שותים בכוס אחד - יהודי ומצרי שותים בקש, והנה המצרי יוצא לו דם והיהודי יוצא לו מים. איך יכול להיות דבר כזה? אלא זהו 'שיחקתי'.

יש בית שה'דם' פסח עליו

אחרי מכת דם כתוב (ז' כ"ג), **"ויפן פרעה ויבוא אל ביתו, ולא שת לבו גם לזאת"**. רש"י מסביר, מה זה 'גם' לזאת - גם לא למופת של המטה שנהפך לתנין וגם לא למופת של הדם. אבל שמעתי פירוש יפה ונחמד.

במשנת רבי אליעזר (פרק י"ט ד"ה המכה השנייה, וכן בספר

3. הקב"ה נותן לרשעים את השכר של המצוות ומעשים טובים שעשו - כאן בעולם הזה, כדי לנקות אותם בעולם הבא שישארו ללא מצוות. אין להם עולם הבא, הם יורדים לגיהנם ואינם עולים.

לא הערוד ממית

במסכת ברכות (בדף ל"ג ע"א ובפירוש רש"י), מסופר סיפור מופלא על רבי חנינא בן דוסא. פעם היה מקום אחד שהיה בו ערוד, מה זה ערוד? זו חיה מיוחדת שמי שהיה עובר בדרך הזאת של החיה, היא היתה נושכת אותו והבן אדם היה מת. ומה היתה הסגולה - הדבר המיוחד - בחיה הזאת? שכאשר היא נשכה מישהו, מי שנוגע במים ראשון - ניצול, אם האדם שנשכה אותו נגע במים הוא ניצול, ואם היא נוגעת ראשונה - האדם מת. וכך כל מי שהיה עובר בדרך הזאת הערוד היה יוצא ונושך אותו, ובינתיים הערוד היה מספיק לרוץ למערה שלו ונוגע במים שיש לו שם, וכך הערוד ניצול והבן אדם מת.

הלכו והודיעו על הבעיה הזאת לרבי חנינא בן דוסא. רבי חנינא בן דוסא שמע והלך דוקא בדרך הזאת. ובאמת יצא הערוד ונשך אותו. אנשים ראו את זה מרחוק, והנה הם רואים שרבי חנינא בן דוסא מתכופף, הם פחדו שחם ושלום גם רבי חנינא בן דוסא עומד למות. אבל לא, הקב"ה שהוא מנהיג של העולם, עשה נס לרבי חנינא בן דוסא, ופתאום נבע מתחת רגליו מעיין מים, רבי חנינא בן דוסא התכופף ונגע במים וניצל, ועד שהערוד רצה לחזור למערה שלו - הוא כבר מת. לקח רבי חנינא בן דוסא את הערוד ושם אותו על כתפיו והלך עד לבית המדרש. הראה להם את הערוד ואמר, נו, תסתכלו, הערוד הזה שכולם פחדו ממנו, הנה הערוד הזה מת. אמר להם: "לא הערוד ממית אלא החטא ממית".

רבי חנינא בן דוסא מצא הזדמנות להראות להם שהם צריכים לחזור בתשובה ולהסתדר עם הקב"ה. רבי חנינא בן דוסא היה צדיק, הקב"ה עשה לו נס, וברא לו מעיין מים מתחת רגליו והוא נגע בו לפני שהערוד נגע במים. כך הערוד מת ורבי חנינא בן דוסא נשאר בחיים.

כי אראה שמך

צריכים להתבונן ולדעת - העולם לא הפקר. העולם כולו נמצא בהשגחה פרטית של הקב"ה. דוד המלך אומר בתהילים (י"ט ב'): "השמים מספרים כבוד א-ל, ומעשה ידיו מגיד הרקיע", אדם שמתבונן בבריאה של הקב"ה, רואה את גדולתו של בורא עולם. רואה את השמים איזה נסים ונפלאות, השמש כל יום זורחת בזמן שלה בצד מזרח, ושוקעת במערב. מה אומרים המסכנים - אלו שלא מאמינים? זה 'טבע'. אבל מי ברא את הטבע? מי נתן חוקים לטבע איך להיות? זה הקב"ה!

יקומו ויספרו לבניהם

הקב"ה רוצה שנספר את עשרת המכות לבנים שלנו, לנכדים שלנו. לא כדי לדעת סיפורים, יש ספרי סיפורים בחנויות לרוב... אלא "וידעתם כי אני ה'" - ידיעה שמחייבת אותנו בשביל לעבוד את ה'. להיזהר מכל דבר שאסור. כל דבר שהקב"ה לא רוצה - להיזהר ולברוח ממנו כמו שבורחים מהמוות. זה הפירוש "וידעתם כי אני ה'".

קשיות הלב של אויבי ישראל

אנחנו רואים בתחילת הפרשה, אחרי שפרעה קיבל את ההתראה של מכת ארבה, באו העבדים של פרעה וביקשו ממנו שיכנע לפני ה'. "ויאמרו עבדי פרעה אליו, עד מתי יהיה זה לנו

למוקש, שלח את האנשים ויעבדו את השם אלהיהם, הטרם תדע כי אבדה מצרים" (י' ז'). הם אמרו לו: שבע המכות האלה שעברו עלינו, 'טראח טראח טראח' - זה מספיק, מה אתה עוד רוצה להמשיך? אבל הקב"ה הקשה את לבו כדי שיקבל עוד כמה מכות.

במוצאי 'שמחת תורה' הייתי, באזכרה של חיילת שנהרגה ביום שמחת תורה על ידי הרשעים הארורים האלה - החמאס. דיברתי קצת דברי תורה, ושאלתי: רבותי, יש כאן כמאתיים איש, אולי משהו מכם יוכל לענות לי? החמאס, הוא רואה איך ברוך השם, בחסדי השם, הרגנו להם יותר משבעים אלף מחבלים. מה הם ממשיכים? מדוע הם ממשיכים? אמרתי להם, אם משהו יודע תשובה שיענה. אחד הצביע ואמר: "כן, הם כמו פרעה, הקב"ה מקשה את ליבם כדי שיקבלו מכות...".

במשא ומתן צריך להתגמש

והנה כאן, אחרי מכת ברד, עבדי פרעה כבר מתחילים להשבר, ולכן באו ואמרו לו עד מתי? הטרם תדע כי אבדה מצרים? ואז פרעה באמת נבהל וקרא למשה ואהרן, "ויישב את משה ואת אהרן אל פרעה ויאמרו אליו לכו עבדו את ה' אלקיכם מי ומי ההלכים" (ח'). פרעה מתחיל להתגמש. ומה משה אומר לו? "ויאמר משה בנערינו ובזקנינו נלך, בבנינו ובבנותינו, בצאננו ובבקרנו נלך, כי חג ה' לנו" (ט'). פרעה לא מסכים: "לא כן, לכו נא הגברים ועבדו את ה' כי אותה אתם מבקשים, ויגרש אותם מאת פני פרעה" (י"א).

והנה צריך להבין, לכאורה תמיד כשיש משא ומתן, הדרך היא שמשתדלים איך להתפשר. מה קרה כאן למשה רבנו, מדוע הוא מתעקש? פרעה מתפשר ואומר: לכו נא הגברים ועיבדו את ה'. אבל משה רבנו, לא מוכן! הוא מקציץ! "בנערינו, ובזקנינו, בבנינו ובבנותינו, בצאננו ובבקרנו". מה קרה משה רבנו? למה אתה לא מתגמש קצת?

הבוטח בה' לא מתפשר!

אמנם האמת הקושיא היא לא קושיא. שהרי משה רבנו מובטח לו מהקב"ה שעם ישראל כולם יצאו. אז בשביל מה נתפשר? התפשרות מגיעה כאשר אדם מפחד. הוא חושש אולי אני לא אשיג כלום, ולכן הוא מתפשר, אבל למשה רבנו יש הבטחה מהקב"ה שכולם יצאו, ולכן אין לו מה לוותר או להתגמש.

הילדים הם העתיד שלנו!

אבל יש כאן תשובה נוספת. פרעה אמר למשה "לכו נא הגברים", אבל תשאירו לנו את הילדים, את הילדים אנחנו נחנך כאן 'חינוך מצרי', שיהיו נאמנים למצרים ולהוראות של פרעה. אבל משה רבנו ידע שהעתיד של עם ישראל אלו הילדים, ולכן הוא עונה ומקדים את הילדים לגברים. "בנערינו ובזקנינו נלך", בנערינו - הם הראשונים, הם לפני הזקנים, כי הם העתיד של עם ישראל. והוא ממשיך ומפרט, "בבנינו ובבנותינו" גם הילדים הקטנים, "בצאננו ובבקרנו נלך, כי חג ה' לנו".

זאת נקודת המחלוקת בין פרעה ובין משה רבנו. פרעה אומר אתם הגברים תלכו ותעבדו את ה', אבל תשאירו לי את הילדים ואני אתן להם את החינוך שלי⁴, אבל משה רבנו מתעקש ולא מתגמש, כי הוא יודע את הערך של הילדים שהם החשובים והם העתיד של עם ישראל.

מלכות הבג"ץ שקובעת הכל

4. טובה תוכחת מגולה ודרך אגב, האבא של אותה חיילת - מאד קרוב לנו לשיבה, הוא אחד מהתורמים והנדבכים, הוא מאד ירא שמים, הם משפחה של צדיקים, אבל הבת שלו הלכה לצבא. מרן ראש הישיבה זצ"ל, צלצל לאבא לנחם אותו, ועם שניחם אותו, עם כל הכאב, הוסיף ואמר לו: "פשוט, הבת שלך לא היתה צריכה ללכת לצבא. חכמי ישראל אסרו לבנות ללכת לצבא". ועם זאת הוסיף ואמר לו: "היות שנהרגה, אז יש לה גן עדן".

אני לא הייתי מסוגל להגיד לאבא שכול את ההערה הזאת, 'למה הבת שלו הלכה לצבא', אבל מרן ראש הישיבה לא נסוג, לא חוזר אחורה. לא חושש להעמיד את האמת אל תילה ולהודיע - זו הלכה! אסור לבת ללכת לצבא!

5. אותו דבר עשיו אמר ליעקב אבינו כאשר נפגש איתו ועשה אתו 'סולחה'. עשו אמר לו, תבוא יחד איתי. אך יעקב אבינו אומר לו, אי אפשר. "אדוני

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן דוד ושלמה, הוא יברך את כל השומעים וכל הקוראים בעלונים. הם ונשיהם ובניהם וכל אשר להם. כולם מתחזקים באמונה. לא אמונה עיוורת, לא אמונה סתם. אמונה שפירושה – אני מרגיש את הקב"ה ולכן אני אזהר לקיים מצוות עשה, מצוות לא תעשה, בלי לזוז מהם ימין ושמאל.

מלכא דעלמא הוא יברך יתכון, ויזכה יתכון, וישמע בקל צלותכון, תתפרקון ותשתזיבון מכל צרה ועקתא. ויהי מימרא דה' בסעדכם, ויגן בעדכם, ויפרוס סוכת שלומו עליכם, ויטע בינינו וביניכם אהבה ואחווה שלום ורעות. ויסלק שנאת חנם מביניכם. וישבור עול הגויים ועול הגלות מעל צווארנו ומעל צווארכם. ויקיים בכם ובנו מקרא שכתוב: "אד-ני אלוקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים, ויברך אתכם כאשר דיבר לכם". ונזכה כולנו יחד בקרוב לביאת משיח צדקנו, לגאולה שלמה, ונזכה כולנו לחזור בתשובה שלמה, לא ידח ממנו נידח. אמן כן יהי רצון.

בסוף מסכת סוטה (דף מ"ט ע"ב) כתובים הסימנים של ביאת המשיח, ואנחנו רואים שהם מתגשמים אחד אחרי השני, זה מראה שאנחנו נמצאים בזמנים מאד קרובים למשיח. אחד מהסימנים שם הוא, שהמלכות תהפך למינות. מה זה מלכות? מלך נקרא מי שאין מי שיאמר לו מה תעשה. המלכות, זה אותם שקובעים הכל ואין מי שיכול לומר להם מה תעשה ומה תפעל. ואם כן, מי זה "המלכות" היום? הבג"ץ. וזה מה שאמרו חז"ל שה'מלכות תהפך למינות' – הם שופטים דברים נגד השכל, נגד המדינה ונגד העם. אם היום רואים שהבג"ץ – 'מינים' כאלה, זה סימן שכבר הגענו לגאולה.

פי עין בעין יראו בשוב ה' ציון

כל מה שכתוב שם במשנה, הכל התקיים. "היוקר יאמיר, הגפן תתן פריה והיין ביוקר. יראי חטא ימאסו". בעזרת השם פתאום יום אחד אנחנו נשמע קול שופרו של משיח, בחדשות במקום ההבליים הללו, יגידו ויבשרו: "המשיח הגיע". יהי רצון שזה יהיה במהרה בימינו אמן.

יודע כי הילדים רכים והצאן והבקר עלות עלי, ודפקום יום אחד ומתו כל הצאן. יעבור נא אדוני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי..." (בראשית ל"ג ג'-ד'). אני אניע לבדי, רק אל תיקח לי את הילדים. אבל עשיו לא התיימש בקלות, אלא הוא המשיך ואמר ליעקב: "אציגה נא עמך מן העם אשר איתי" (ט"ו). אני אתן לך מדריכים שלי – 'עשוים' כמוני, שיחנכו את הילדים שלך לדרך עבודה זרה. אמר לו יעקב אבינו: "למה זה אמצא חן בעיני אדוני?". אני מבקש ומתחנן אליך, תעזוב אותי. ואל תדאג שאולי לא אבוא – אני אבוא. ומתי באמת התכוון יעקב אבינו לבוא? בזמן שיבוא המשיח. וכמו שכתב רש"י שם: ואימתי ילך? בימי המשיח, שנאמר בספר עובדיה (א', כ"א): "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו והיתה לה' המלוכה".

הילולא רבא דצדיקייא

ביום שלישי י"ז טבת התקיימה ההילולא השנתית של ישיבתנו הקדושה כסא רחמים באקספו גני התערוכה, שזכתה בפי רבים לכינוי 'האירוע היהודי הגדול בעולם', בהשתתפות למעלה מ 12,000 יהודים סביב שולחנות ערוכים, ועוד מאות אלפים שהאזינו וצפו בכלי התקשורת שהעבירו את המעמד כולו בשידור ישיר • משאות הרבנים בהילולא

מורנו הגאון הגדול הרב יצחק ברדא שליט"א

לחדש את גביע הזהב

הנסים שהקימו את הישיבה

ערב טוב קהל קדוש, ברוכים תהיו. כבכל שנה, שום יהודי לא מוותר על ההילולא הגדולה. הישיבה הגדולה ביותר בעולם זו ישיבת כסא רחמים וכל העומדים בראשה, שיבדלו לחיים טובים וארוכים. לא יעדי מינן זיוהון ויקריהון. אמנם השנה אנחנו בצער גדול כיון שאנחנו נמצאים בחלל ריק מהראש הידוע, שהנהיג אותנו במשך יותר מחמשים שנה, מרן ראש הישיבה שר הצבא רבנו מאיר מאוזז מנוחתו כבוד, הריני כפרת משכבו.

לרבני הישיבה נעשו נסים ונפלאות. במשך כל השנים שהם בנו ובנו ובנו, התקיים בהם הפסוק "הרחיבי מקום אהלך, ויריעות משכנותיך יטו, אל תחשכי, האריכי מיתריך, ויתדתיך חזקי" (ישעיה נד, ב). מאז הנסים והנפלאות שהיו לפני אלפיים שנה כשמתתיהו צעק 'מי לה' אלי, וב'ה' מסרת גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים', הנסים והנפלאות לא פסקו. כשבאו אנשי ה'אליאנס' לתונס, הם רצו למעט בתורה, אבל הקב"ה עשה עם הרבנים נסים ונפלאות ובאו לארץ והקימו את הישיבה הזאת, והיום זו הישיבה הגדולה ביותר בעולם שיכולה להתגאות

ולומר: אנחנו מחזירים את העטרה ליושנה.

"תורת אמת היתה בפייה" (מלאכי ב' ו'). מרן ראש הישיבה ע"ה הנחיל ומנחיל לדורות את העיון הישר ואת ההבנה הנכונה, את פסיקת ההלכה הנכונה, לימוד ההלכות ולימוד התלמוד. והצער היום גדול. אבל לא באנו לדבר על הכאב כי אנחנו עכשיו לא עסוקים בזה. היום אנחנו עסוקים בדינר של הישיבה. באנו להמשיך את אותה מסורת של לימוד תורה במשך עשרות שנים, שתמשיך עוד שרשרת הזהב.

ההבטחה יותר בטוחה

ואמשיל לכם משל כדי שתבינו על מה מדובר. מרן ראש הישיבה היה אור העולם, הוא היה בבחינת גביע הכסף של הקב"ה, שלצערנו הרב הכוס נשברה לרסיסים. בדרך כלל כוס זכוכית שנשברה, מביאים מטאטא והכל לפח. אבל גביע זהב שנשבר, אי אפשר להביא מטאטא ולזרוק לזבל. צריך לאסוף את כל גרגרי הזהב עם יעה דק, ולאסוף גרגר גרגר – זה זהב. אוספים הכל לכלי קטן ומחזירים אותו לכור ההיתוך ואז מחדשים את גביע הזהב. אתם זכיתם לחדש את גביע הזהב של מרן רה"י, וכשהוא יחזור אלינו בתחיית המתים בקרוב, הוא יבוא ויראה

יבזכרו מפי עליון וממרן רה"י שנמצא בעולם האמת. בעבר הרחוק הוא הבטיח פי עשר, והיום ההבטחה יותר בטוחה כי הוא נמצא בעולם האמת, וברור שאם אמר פי עשר בודאי שיהיה פי עשר ואף יותר. בברכת חזקו ואמצו.

שאנחנו ממשיכים באותה מסורת ובאותה דרך, באותה הבנה ובאותו לימוד. וכל הרססים האלה כל אחד ואחד יאמר גיבור אני. היום באנו ליום שמח, יום דינר של החזקת הישיבה - זה עיקר העיקרים של ההלולא הקדושה הזאת. ולכן כל אחד ואחד יפתח את הכיס שלו ויתרום בלב ובנפש חפצה, בעין טובה, להמשיך את התנופה האדירה. וכל התורמים

מורנו הגאון הגדול הרב מצליח חי מאזוז שליט"א

היד המושטת שמצילה עולם שלם

ותלמידיו. בכל מקום ומקום. גם בסאטמר בארה"ב מדברים בהערצה על תורתו של מרן רה"י זצ"ל. זה היה מרגש ומפעים לראות שם את ה'סאטמרים' מכירים ואפילו בקיאים בספריו ובמה שלומדים בתוך ישיבתנו הקדושה ישיבת 'כסא רחמים'. מי מילל ומי פילל שתגיע השעה הזו!?

דברי רבנו מתממשים

אני עוד זוכר את מרן רה"י זצ"ל, כשהישיבה היתה עוד כ"כ קטנה, ומרן רה"י עמד על הפודיום בהלולא שנערכה לפני עשרות שנים באולמות קטנים, ואמר: עוד תמתינו ותראו שמהישיבה כאן יצמחו גדולים בישראל. כשיש שאלה באיסור והיתר - יבואו לכאן. כשיש שאלה בהלכות סת"ם - יבואו לכאן. שאלה בהלכות ריבית - יבואו לכאן. וכאשר יהיה דבר קשה בגמרא - יבואו לכאן. ולא רחק היום, ודברי הנביאות של רבנו הגיעו ומתממשים. היום בכל העולם כולו משתמשים בספרי 'הוראה ברורה' על יורה דעה, וכן בספרי משנה ברורה 'איש מצליח' על אורח חיים, ובדברי חידושים של רבני הישיבה. כמה נפלא לראות בכל מקום בעולם תלמיד של ישיבת 'כסא רחמים' שהוא מנהיג קהילות ומורה הוראות בישראל.

כמה הדבר הזה נפלא! מי האמין שאותה 'אניה' קטנה - אותה ישיבת 'כסא רחמים' הקטנה, שהתחילה כאן בארץ בפחות ממניין תלמידים, היום ב"ה היא עם אלפי תלמידים בכל רחבי העולם. והכל בזכות אותה יד שלכם, היד המושטת להעלות ולחזק את הספינה הזאת.

אין ספק שיקויים בכך שידו של הקב"ה תהיה הצל שלכם - ה' צלך על יד ימינך". הקב"ה יושיט לכם את ידו הפתוחה והמלאה, הרחבה והעשירה, לתת לכל איש ואיש די מחסורו, לכל אחד ואחד כל מה שהוא צריך. תזכו לראות את בניכם תלמידי חכמים, יראי שמים, מתוך בריאות אושר ועושר והצלחה. בחיי רבותינו ראשי הישיבה, רבני הישיבה בכל אתר ואתר, וכל הקהל הקדוש הזה, אמן ואמן.

ה' צלך על יד ימינך

ברשות מרנן ורבנן גדולי ישראל, ברשות ראשי הישיבות, רבני ערים, ראשי קהילות, תלמידי חכמים, וכל עמך בית ישראל הקדושים ה' עליהם יחיו. כל אחד ואחד לפי כבודו ומעלתו. 'וסף ה' עליכם ככם אלף פעמים, ויברך אתכם כאשר דבר לכם'. כל כך נחמד הפסוק (תהלים קכ"א ה') 'ה' צלך על יד ימינך', לראות את היד המושטת שלכם - ולראות במקביל את היד של הקב"ה שמושטת אליכם כמו צל. 'ה' צלך על יד ימינך'. אתם מושיטים יד לישיבה והקב"ה מושיט לכם יד.

עולם שלם בתוך אניה

כולנו מכירים את הפסוק בפרשה (שמות), על אותה 'אניה' קטנה, ששטה בלב ים. אותה אניה שהיא אמנם קטנה אבל נמצא בתוכה עולם שלם. עולם מופלא. אלפים ורבבות ומיליונים שנמצאים באותה אניה קטנה, שהיא נמצאת במרכז הסערה של העולם. באותה אניה קטנה - באותה תיבה שהיה מונח בה משה רבנו ע"ה, כל עם ישראל לדורותיו - מיליונים במצרים, ועשרות מיליונים בדורות הבאים - כולם הגורל שלהם מונח בתוך אותה אניה קטנה, בתוך תיבה ששטה לה בתוך הים הסוער. כאשר מאיימים להשמיד את עם ישראל, להשמיד את אותו תינוק רך, עולל, היתה שם יד אחת מושטת, אשה שהושיטה את היד שלה כדי להציל את אותו ילד. היא קראה לו בשם 'משה', 'כי מן המים משיתיהו' (שמות ב' י'). ומעניין שדוקא השם הזה נשאר למשה רבנו למרות שהיו לו שבעה שמות, וזאת משום הכרת הטוב של עם ישראל לאותה אשה שהושיטה יד להציל את משה רבנו, לכן קראו בשם שהיא נתנה (עיין בחומש בית נאמן). כמה הכרת הטוב יש לנו לכל אחד ואחד מכם, שמושטי יד למפעלו של מרן ה'איש מצליח' זצ"ל. המפעל של הישיבה הספרדית האותנטית, הישיבה הספרדית על כל מפעליה הגדולים בעולם. בכל מקום בעולם שהייתי, נפעמתי לראות את ההערצה לתורתו של מרן ה'איש מצליח', לתורתם של מרן ראשי הישיבה

מרן הראשון לציון הגאון הגדול רבי שלמה משה עמאר

בזכות התורה ולומדיה באה הברכה לעולם

הנכבדים, ידידנו השר הנכבד הרב אליהו ישי שיחיה ויארץ ימים. מורי ורבותי! השנה הזאת שונה לגמרי מכל השנים. אני השתתפתי כל השנים מאז שהתחלנו, עוד לפני שנבנתה הישיבה, והשנה הזו שונה לגמרי, והשינוי קשה עלינו מאד. כאשר מרן ראש הישיבה גאון הדור והדרו פאר החכמים תפארת עם ישראל רבנו מאיר מאזוז זצוק"ל - איננו איתנו כאן, קשה לנו לדבר, קשה לנו! קשה לנו גם להיות במקום ולזכור את ההופעה שלו, את הדברים הנפלאים שלו, את החכמה שלו, את מאור הפנים

רוחו איתנו וזאת נחמתנו

ברשות מורי ורבותי, קהל קדוש ונכבד מאד, ובראשנו מרנן ורבנן, אבות בתי דין, דיינים, רבנים, ראשי הישיבות, הר"מים, אברכים, ובני הישיבה. ובראשנו עטרת תפארת מרן ראש הישיבה רבי צמח מאזוז השם יאריך ימיו בטוב ושנותיו בנעימים. כבוד השרים החשובים והנכבדים מאד, כבוד שר הבטחון, שר המשפטים, והשר קרעי, כולם אוהבים כולם ברוכים. חברי הכנסת

כי שם ציוה ה' את הברכה

כתוב "השמים ושמי השמים, הארץ וכל אשר בה" (דברים י"ד). **הקדוש רבנו משה אלשיך** שואל שאלה עצומה, לכאורה הפסוק לא בנוי לפי הסדר. הוא התחיל בשמים, ואז עולה יותר מעלה לשמי השמים, ואחר כך יורד למטה - 'הארץ וכל אשר בה'. היה לו לכתוב לפי הסדר, להתחיל בארץ ולעלות לשמים ואחר כך לשמי השמים?

האלשיך אומר תירוץ מפתיע, תירוץ מהפכני. אומר האלשיך, בזמן שבית המקדש היה בארץ, זה היה הסדר הנכון. המקום הכי נמוך בכל העולמות זה היה השמים, וגבוה מן השמים זה שמי השמים, **והדבר היותר גבוה מכולם זו היתה הארץ וכל אשר בה**. כשבית המקדש היה בארץ - הארץ היתה גבוהה מן השמים ומשמי השמים. **עד כדי כך שכל השפע והטוב שהקב"ה היה משפיע לעולם, היה בא תחילה לארץ, ומהארץ מתחלק לשמים ולשמי השמים**, "כי שם צווה ה' את הברכה חיים עד העולם" (תהלים קל"ג ג). שם - במקום המקדש, בהר הבית שיבנה במהרה בימינו, שם ציוה ה' את הברכה לעולם כולו.

הקב"ה משגיח על הישיבה

רבנותי, עכשיו עדיין לא זכינו לבנין בית המקדש, אבל זכינו לשוב לארץ ישראל נחלת אבותינו, מה שלא זכו דורות על גבי דורות, הם חיכו והתפללו ושאלו שלום ירושלים, ולא זכו לראות אותה ולא זכו לדרך בה. **משה רבנו התפלל תקט'ו תפילות, ולא זכה להיכנס לארץ ישראל. ואנחנו זוכים להיות בארץ ישראל, מה אנחנו ומה חיינו. אבל ה' נתן לנו את הזכות הזאת.**

ולא רק שחזרנו לארץ ישראל ושולטים בה, אלא גם מרכז התורה העולמי היום הוא בארץ ישראל. אין עוד ישיבות כמו הישיבות של ארץ ישראל, ואין כוללים כמו הכוללים של ארץ ישראל, ואין תלמודי תורה של תינוקות של בית רבן - כמו אלה שיש בארץ ישראל. **והישיבה הקדושה הזאת שהיא בודאי ובודאי מקדש מעט מעין בית המקדש, מגדל אור - ישיבת כסא רחמים, היא נמצאת תחת השגחתו של א'-ל מלך יושב על כסא רחמים, הישיבה הזאת עיני ה' א-להיך בה, כל הזמן.**

יום ולילה לא ישיבותו

וגם אחרי הסתלקותו של מרן ראש הישיבה, שעמל וטרח בעשר אצבעותיו להקים דורות של תלמידי חכמים מעיינים וידענים, ש'בכל הארץ יצא קוום' - בכל העולם שומעים את מעלתם וגדולתם, גם אחרי שמרן ראש הישיבה נפטר - "כי אבי ואמי עזבוני", אבל "וה' יאספני" - ה' לא עוזב אותנו. ה' יתברך ממשיך להשגיח בעינא פקיחא על עם ישראל, על ארץ ישראל, וגם על הישיבה הקדושה הזאת.

בישיבה הזאת מתפללים בכל יום על חיילי ישראל (שה' ישמור צאתם ובואם ולא יאונה להם כל רע ויחזרו בריאים ושלמים, כל החיילים, ביבשה באויר ובים, ובכל מקום שהם נמצאים). **בישיבה הזאת נותנים סיוע שיש בו ממש בעיקר בלימוד התורה, בעמל התורה האמיתי. כל התלמידים כאן עמלים יומם ולילה, לא שובתים לא ביום ולא בלילה, מתוך יראת ה' אמיתית, כפי שהטביע בהם כבר מייסד הישיבה מרן הגאון הגדול הרב מצליח מאוזז השם יקום דמו, שנהרג על קידוש השם בידי בני עוולה בתונס. שהיום עושים את ההילולא שלו (וכן של הרמב"ם ושל רבי יעקב אבוחצירא).**

להמשיך את מפעלו של מרן

מרן ראש הישיבה ואחיו המשיכו את מפעלו הגדול של אביהם צ"ל, והוסיפו והגדילו והרחיבו, ותרבי ותגדלי ותבואי בעדי עדיים (יחזקאל ט"ו ז). ועדיין יגדלו עוד. ואשריכם נדיבי העם שנאספו כולם היום הזה. תתנו תרומותיכם בכפלי כפליים

שלו. **אבל זאת נחמתנו שאנחנו יודעים בבטחה שרוחו נמצאת אתנו כאן! רוחו מרחפת עלינו ורואה את כולם. ויש לפניו שמחה והדר כשהוא רואה שהישיבה ממשיכה, והידידים של הישיבה ממשיכים לבוא, ולעזור ולחזק את הישיבה ומוסדותיה הרבים והנפלאים.** מתלמוד תורה ועד הכולל ועד בכלל. וגם מוסדות הבנות, בבני ברק ובשאר ערי הארץ, כן ירבה וכן יפרוץ. וכשהוא רואה את זה מלמעלה הוא שבע נחת. זו הנחת האמיתי שיש לו וזאת הנחמה שלנו.

מצפים לגאולה למרות חבלי הלידה

אני חושב שבלילה הזו, אנחנו נדרשים ביתר עוז וביתר שאת לחזק 'הני ברכי דרבנן דשלה', לחזק את מה שצריכים לחזק. אנחנו נמצאים בעקבות משיחא - בחבלי משיח. בגמרא ובזוהר מדובר על קשיים, על סכנות, ועל צרות רבות בחבלי משיח. עד כדי כך שהיו מחכמינו - חכמי הגמרא, שאמרו על ביאת המשיח בפרק חלק (סנהדרין דף צ"ח ע"ב): **"ייתי ולא איחמיניה" - אני רוצה שיבוא, אני מחכה שיבוא, אבל אני לא יכול להיות שם, אין לי את הכח לראות אותו. הם לא יכלו לראות את פני המשיח.**

ולזה מצפים כולנו אלפי שנים וממשיכים לצפות. כמו שכותב הרמב"ם בפרק י"א מהלכות מלכים (ה"א) שמי שאינו מאמין בביאת המשיח - הוא כופר בכל התורה כולה. וכופר בהקב"ה חס ושלום. עוד מוסיף הרמב"ם וכותב שם, לא רק מי שלא מאמין בביאת המשיח הוא כופר, אלא אפילו אם הוא מאמין בביאת המשיח אבל הוא לא מצפה לו, הוא לא מחכה לו בכל יום ובכל רגע שיבוא - הוא כופר בתורה וכופר בקדוש ברוך הוא. עד כדי כך הדברים מגיעים! והחכמים שאמרו ייתי ולא איחמיניה הם חיכו למשיח, הם ציפו למשיח, אבל הם לא יכלו להיות שם. כי הם ראו בעיני רוחם את הצרות של חבלי משיח.

דומה הדבר לחבלי יולדה. האשה המעוברת נושאת בקרבה את הולד תשעה חודשים. מפיתה יאכל ומהמסקה שהיא שותה הוא שותה, ומהחמצן שלה הוא חי ונושם. וכשמתקרבת שעת הלידה, אז היא נמצאת בסכנה. הגמרא אומרת שמחללים עליה שבת ויום הכיפורים. הרמב"ם והשולחן ערוך פוסקים (ואין בזה מחלוקת), שכאשר האשה עומדת ללדת מחללים עליה שבת ולא שואלים אותה ולא מחכים. כי יש סכנה אמיתית, זה פיקוח נפש. אבל כל זה נמשך זמן קצר, אח"כ היא יולדת וכולם שמחים, ומברכים ברכת מזל טוב, ומאחלים איחולים, ומתמלאים בשמחה.

הנה זה עומד אחר כתלנו

וכך זה גם חבלי משיח. אנחנו מחכים, לא תשעה חודשים, ולא תשע שנים, ולא תשע מאות שנה, ולא אלף שנים. אלא קרוב לאלפיים שנים! ולא התייאשנו ולא נתייאש לעולם ועד. ממשיכים לצפות, ממשיכים לחכות, ועכשיו - **"הִנֵּה זֶה עֹמֵד אַחֲרֵי כְּתָלֵנוּ"** (שיר השירים ב' ט). מהרה יבוא ויגל לבנו. וזה קרוב ביותר כפי שהעידו ואמרו כל גדולי הדור שלפנינו, שראינו אותם ושמענו אותם. וכפי כל הסימנים של הנביאים, של התנאים, של האמוראים, של הגמרא ושל הזהר הקדוש. כל התנאים מתקיימים. כל הסימנים היו, אבל יש לנו 'חבלי' משיח, ראינו מה עברנו בשנתיים האלה. מים הזידונים עברו על ראשנו. ולולא השם שהיה לנו, חס ושלום היינו טרף לשיניהם, רחמנא ליצלן.

אבל יחד עם הצרות של חבלי משיח, עם התלאות, עם הגזירות, **יחד עם זה יש בשורה גדולה, שהוא כבר קרוב והוא כבר יבוא.** "הִנֵּה זֶה עֹמֵד אַחֲרֵי כְּתָלֵנוּ". מהרה. מהרה יבוא האדון ויכנס אל ביתו. מהרה יכירו וידעו כל באי עולם כי ה' הוא הא-להים ואין עוד מלבדו. "ונשגב ה' לבדו ביום ההוא" (ישעיה ב' י"א). כשכל העולם יתנהג במלכות ש-ד-י, יכירו וידעו שאין כעם ישראל שהם בניו ועמו של הקב"ה. כולם יכירו וידעו מעלת ארץ ישראל ומעלת ירושלים, ומעלת עבודת ה' בבית המקדש. והמשיח יבנה את הבית הזה בעצמו, כמו שהרמב"ם כותב שם, שהמשיח יבנה את הבית השלישי. אז יראו עינינו ותגל נפשנו בישועתך מלכנו. אז יכירו וידעו. ואז נחזור כבתחילה, נחזור להדר והקדושה של

ופרנסה מופלגת. ובזכות התורה הזאת ובזכות החזקת התורה שאתם מחזיקים, נזכה ונחיה ונראה בביאת המשיח במהרה בימינו. שיתגלה ויבנה בית המקדש על מקומו בשובה ונחת, ונאמר אמן.

שהשיבה לא תרגיש חיסרון ח"ו, "אל יחסר המזג". כל מי שנתן בשנה שעברה אלף - יתן השנה אלפיים ושלוש ויותר. וההבטחה של ראש הישיבה שכל מי שיתן יקבל פי עשר ויותר עודנה קיימת. כל מי שיתן - ה' ירעיף עליו טובה וברכה, בריאות ונחת מהילדים

מרן הראשון לציון הגאון הגדול רבי דוד יוסף שליט"א

כן ירבה וכן יפרוץ

וב"ה אני רואה מה קורה בישיבה הקדושה, מאות בחורים נבחנים בע"פ על מסכתות ענקיות. בקיאות, חריפות, הישיבה ממשיכה. ובעזרת ה' כשהישיבה ממשיכה אנחנו יכולים לומר - רבנו מאיר מאזוז לא מת! הוא חי איתנו!

אשרי מי שהוא חלק

ולכן רבותי, חובה קדושה על כל אחד לעשות כל מה שביכולתו, כדי שהישיבה הזאת - שמגדלת גדולי ישראל, שהתורה שלומדים בה היא תורת אמת, שהתורה תמשיך. שהישיבה תשגשג. שהישיבה תפתח סניפים בכל הארץ ובכל העולם. אני רוצה לברך את מרן ראש הישיבה שיבדל לחיים ארוכים. רבותי, מרן ראש הישיבה במשך כל השנים מכתת את רגליו בכל העולם להחזיק את המוסדות, מגיע לו לשבת אל המנוחה ואל הנחלה, והציבור הקדוש יחזיק את הישיבה. אשרי מי שהוא חלק מהישיבה הקדושה. כל אחד ואחד שיעשה כל מה שהוא יכול.

כמה מותר לתרום?

חז"ל אומרים (כתובות דף נ' ע"א), המבזבז - אל יבזבז יותר מחומש. כשנותנים צדקה, לא נותנים יותר מעשרים אחוז. למה? מכיון שיש חשש שאם אדם יוציא יותר מעשרים אחוז חלילה הוא יהיה עני. אבל בימינו זה לא שייך. ברוך השם ישנם הרבה יהודים שהקב"ה נתן להם שפע גדול, שהם יכולים לתת יותר מחומש, ועדיין ישאר להם הרבה מאד. ולכן רבותי, כל אחד ואחד שידע, להיות שותף בהחזקת התורה זו זכות שאין כדוגמתה! דוקא בימים הללו, כשעולם התורה מושמץ ומבוזה, הם אומרים 'פן נרבה' ואנחנו נאמר 'כן ירבה'. כן נרבה וכן נפרוץ! כולנו כאיש אחד בלב אחד למען החזקת התורה. בע"ה ישיבת כסא רחמים תמשיך מחיל אל חיל! תלך בדרכו של מרן רבנו מאיר מאזוז, והכל יבוא בזכותכם רבותי. תעשו כל מה שאפשר. ונזכה כולנו בע"ה בקרוב - בקרוב לתחיית המתים בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

ברשות כבוד מרן הראשון לציון הרב הראשי לישראל והרב הראשי לירושלים, הגאון רבי שלמה משה עמאר שליט"א. כבוד מרן ראש הישיבה הגאון הצדיק רבי צמח מאזוז שליט"א. הגאון רבי יצחק ברדא שליט"א. מרן ורבנו גדולי ישראל, דיינים, ראשי ישיבות, רבנים, תלמידי חכמים וכל הקהל הקדוש מחזיקי התורה בארץ ישראל.

כולנו בניו של מרן

רבתי! זו השנה הראשונה שאנחנו נמצאים כאן עם כאב גדול. אנחנו מרגישים את חסרוננו של מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאזוז זכר צדיק וקדוש לברכה. שנה שעברה, זכיתי לשבת כאן לצידו. ועכשיו, איבדנו אותו. אבל אנחנו צריכים להמשיך! חז"ל אומרים (תענית דף ה' ע"ב) 'עקב אבינו לא מת'. בפרשת השבוע (ויחי) קראנו על פטירתו של יעקב אבינו, אבל חז"ל אומרים שיעקב לא מת. מקיש הוא לזרעו - מה זרעו בחיים אף הוא בחיים. זרעו של האדם זה לא רק הבנים שלו, זה גם התלמידים שלו. 'כל המלמד את בן חברו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו' (סנהדרין דף י"ט ע"ב). ולכן כל תלמידי הישיבה הקדושה כסא רחמים, לדורותיהם, הם בניו ממשיכי דרכו של מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאזוז!

מרן רבנו חי אתנו!

ולכן רבותי, אנחנו צריכים לעשות לרבנו נחת רוח. הוא זכה להעמיד תלמידים הרבה - ועכשיו התלמידים שלו יעמידו תלמידים הרבה! ימשיכו ללכת בדרכו! בדרך הקדושה שהוא התווה לישיבה הקדושה. דרך של עיון אמיתי, לימוד סוגיות הש"ס בעיון, דרך של הלכה למעשה, דרך של בקיאות נפלאה. אני חוזר ואומר את מה שאבא היה אומר על רבנו מאיר מאזוז. אבא אמר שהוא ראה הרבה אנשים תלמידי חכמים שהיו אומרים עליהם שהם בקיאים בש"ס. אבל מכל מי שהוא פגש, הוא ראה רק שנים בקיאים בש"ס באמת. אחד היה הגאון הרב חיים קרייזוירט. והשני - מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאזוז זצ"ל, בקי בש"ס!

מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי צמח מאזוז שליט"א

להשקיע חכם בעסק הנכון

הכהן, והערב יש גם את ההילולא של הגאון רבי שמעון בעדני זצ"ל.

העיסקה המשתלמת

רבתי, הרבה מהציבור כאן בודאי מכירים ויודעים מי היה 'אונקלוס', הרבה כאן ודאי קוראים כל שבוע 'שנים מקרא ואחד תרגום' - את התרגום הזה כתב אונקלוס, אבל יש כאלה שלא

הילולת הצדיקים

מורי ורבותי. כבוד כל הרבנים, האורחים הנכבדים, האישים היקרים, קהל קדוש ונכבד. 'יוסף ה' עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם'. התאספנו הערב להילולא של אבי מורי הגאון הקדוש רבנו איש מצליח זכר צדיק לברכה, וכל הקדושים שנפטרו השבוע הזה. הרמב"ם, המקובל האלקי רבי יעקב אבוחצירא, מוה"ר רבי כלפון משה הכהן, ובנו רבי אברהם

1. במסכת ברכות (דף ח' סע"א) רבותינו מבטיחים, "המשלים פרשיותיו עם הציבור שניים מקרא ואחד תרגום מאריכים לו ימיו ושנותיו". ב"ה באמת רואים בדור הזה הרבה שמגיעים למעלה משמונים ואפילו עד תשעים, כנראה שזה בזכות המצוה הזאת. הרבה קוראים שניים מקרא ואחד תרגום.

קבצי אתכם, כי אתן אתכם לשם ולתהלה בכל עמי הארץ". ב"ה אנחנו מגיעים ומתקדמים לנבואה הזאת.

אשרי מי שבא לכאן

רבותי, היום התורה מושפלת, התורה מזולזלת. בכלי התקשורת, הח"כים והאופוזיציה יוצאים נגד בחורי הישיבה. "בטלנים, פרזיטים, פרטיזנים..." - כל המלים הכי גרועות מדביקים עלינו. הם לא יודעים מה הערך של התורה.

אבל ב"ה אתם יודעים מה הערך של התורה הקדושה. כל מי שבא לכאן, בא לחזק את הישיבה ויודע את מעלת התורה. נכון שיש הגרלה עוד מעט על רבע מיליון ש"ח, אבל אני בטוח שתשעים ותשעה אחוז פסיק תשע מהציבור שתרמו - לא תרמו בשביל ההגרלה הזאת, אלא כדי לעזור לתורה. תומכים בתורה הקדושה, ויודעים שהעיסקה הכי טובה היא - לקנות דבר שהיום בזול שמחר יהיה שווה הרבה, כמו שאמר טיטוס לאונקלוס...

ובכן רבותי, אני מברך אתכם, יהי רצון שתזכו שכל מה שאתם זורעים ותורמים בשביל הישיבה - הזכות הזאת תעמוד לכם, 'מגדל עז שם השם'. התורה תעמוד לכם בעזרת השם ותיצלו מכל דבר רע. תזכו ותתברכו בהצלחה רבה, בפרנסה, בבריאות, בחינוך הילדים, תזכו לראות דורות המשך שעובדים את ה', יראי ה' עוסקים בתורה, זרע אנשים ובריא מזליהו. אושר עושר ובריאות, הרבה נחת ושמחה. אמן כן יהי רצון.

יודעים, ולכן אני אספר מי היה אונקלוס.

אונקלוס היה בן אחותו של טיטוס הרשע שהחריב את בית המקדש. אונקלוס ראה את עם ישראל שבאו מירושלים לרומא, וראה את המידות הטובות שלהם, ראה את האהבה בין אחד לשני, וגם ראה איך מקפידים במצוות שבין אדם למקום, והוא התפעל מזה, ולכן רצה להתגייר ולהיות יהודי. אבל הוא פחד מהדוד שלו טיטוס. שלא יגיד לו: מה? נעשית יהודי? לכן הוא הלך לשאול אותו בחכמה. אמר לו: דוד טיטוס, אני לא רוצה לחיות על חשבון המלוכה, תן לי עצה איך להרוויח בעסקים. אמר לו: אתה רוצה להרוויח בעסקים? אגיד לך מה לעשות, תקנה דבר שהיום הוא בזול ומחר המחיר שלו יעלה? אמר לו: תודה רבה אדוני טיטוס, והלך והתגייר.

כי אתן אתכם לשם ולתהלה

אחרי שאונקלוס התגייר, שמע טיטוס וקרא לו: מה זה?! התחברת עם העם שאני שונא אותו? מה אתה עושה? אמר לו: סליחה, הרי אתה אמרת לי לעשות כך! אמר לו טיטוס: אני אמרתי לך?! לא יכול להיות. מה אמרתי לך?! אמר לו אונקלוס: נתת לי עצה, אמרת לי תקנה סחורה שהיא היום בזול ומחר תהיה יקרה וכך תרוויח הרבה. לא מצאתי עם שהוא הכי זול היום כמו עם ישראל...³ אז אם כן, אמר אונקלוס, אמרתי אתהבא לעם הזה. היום הוא בזול, ומחר העם הזה יהיה יקר וגדול. הנביא צפניה התנבא (ג' כ'), "בעת ההיא אביא אתכם, ובעת

2. הרבה אנשים בקום המדינה קנו הרבה נדל"ן ועשרות דונמים של קרקעות, וב"ה עלו והצליחו והרוויחו הרבה.

3. בפסוק כתוב (דברים כ"ח ס"ח), "והתמפרתם שם לאיבדכם ולשפחות ואין קנה" - עד כדי כך יהיו שפלים וזולים, רוצים למכור את עם ישראל לעבדים ואין מי שירצה לקנות. הקב"ה עשה כך לטובה, כי הוא ריחם עלינו שלא יקנו אותנו וישעבדו אותנו.

עורכים: הרב דוד נחום והרב אלעזר חדאד הגהה וביקורת: הרב יהושע כהן עורך ראשי: הרב י. מ.

יו"ל ע"י: ישיבת "כסא רחמים", ניתן להשיג את העלון: a0733718074@gmail.com ליצירת קשר: 0533-121357

תמונות: עזרא טרבלסי, שי שבירו, מנדי טויטו, משה אהרון חדד, ש.פ.ה.

